

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

INSTYTUT
EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ

NR
21

RYNEK ŚRODKÓW PRODUKCJI I USŁUG DLA ROLNICTWA

stan i perspektywy

ISSN 1231-286X

**ANALIZY
RYNKOWE**

KWIECIEŃ 2002

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Rynek nawozów mineralnych – *A. Zalewski, J. Mieczkowski*
- III. Rynek środków ochrony roślin – *J. Mieczkowski, S. Pruszyński*
- IV. Rynek maszyn rolniczych – *J. Pawlak*
- V. Rynek usług – *A. Klementowski*
- VI. Rynek energii – *J. Pawlak, A. Zalewski*
- VII. Rynek nasion – *T. Oleksiak*
- VIII. Kredyty – *A. Zalewski*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

prof. dr hab. Aldon Zalewski

• IERiGŻ •

Tel.: (0·prefiks·22) 827-24-00

dr Albin Klementowski

• IERiGŻ •

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 420

dr inż. Jan Mieczkowski

• MRiRW •

Tel.: (0·prefiks·22) 623-16-12

dr inż. Tadeusz Oleksiak

• IHAR • Radzików

Tel.: (0·prefiks·22) 796-24-50

prof. dr hab. Jan Pawlak

• IBMER • Warszawa

Tel.: (0·prefiks·22) 849-09-74

• UWM • Olsztyn

Tel.: (0·prefiks·89) 523-36-21

prof. dr hab. Stefan Pruszyński

• IOR • Poznań

Tel.: (0·prefiks·61) 867-92-22

mgr Lucyna Mieszkowska

• IERiGŻ •

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 595

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 19.03.2002 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Marian Brzóska (sekretarz), Tadeusz Chrościcki, Eugeniusz Gorzelak, Teresa Jabłońska-Urbaniak, Wojciech Józwiak,
Ryszard Kreft, Ewa Król-Pol, Jan Małkowski, Krzysztof Materko, Bożena Nowicka, Roman Urban, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w październiku 2002 r.

---

1. Rynek środków produkcji i usług w 2001 r. funkcjonował w warunkach pogarszającej się koniunktury w rolnictwie. Zła sytuacja ekonomiczna rolnictwa była wynikiem niekorzystnego ukształtowania się „nożyc cen”, co w konsekwencji wpłynęło na systematyczny spadek realnych przychodów z produkcji rolnej. Wzrost cen środków produkcji i usług dla rolnictwa był znacznie wyższy niż cen produktów rolnych. Wskaźnik „nożyc cen” ze 103,8 w 2000 r. obniżył się w 2001 r. do 98,1.

Dekoniunkturę w rolnictwie pogłębiała stabilizacja cen większości produktów rolnych, przy dynamicznie rosnących cenach środków produkcji i usług dla rolnictwa. W rezultacie, mimo wzrostu globalnej produkcji rolnej, w warunkach braku możliwości zbytu części produktów – przychody finansowe gospodarstw uległy obniżeniu. Pogorszenie sytuacji ekonomicznej gospodarstw wpłynęło na zmniejszenie popytu głównie na trwałe środki produkcji, a w mniejszym stopniu i obrotowe. Hamowało to nadal inwestycje modernizacyjne i restytucyjne, tak niezbędne w okresie koniecznych dostosowań gospodarstw do standardów Unii Europejskiej.

2. Zużycie nawozów mineralnych pod zbiory 2001 r. wyniosło 90,8 kg NPK na 1 ha użytków rolnych i było o 5,0 kg wyższe niż w 2000 r. Nastąpiło dalsze zmniejszenie zużycia nawozów wapniowych – do 94,2 kg CaO na 1 ha użytków rolnych. W sektorze prywatnym nastąpił wzrost zużycia o 5,3 kg NPK/ha UR, a w sektorze publicznym spadek o 1,3 kg NPK. Spadek zużycia nawozów wapniowych, do poziomu 54,0 kg CaO/ha UR (w sektorze publicznym), był wynikiem obniżenia dotacji do nawozów wapniowych. Mimo zmniejszenia dysproporcji, w dalszym ciągu utrzymuje się znaczne zróżnicowanie poziomu nawożenia mineralnego w poszczególnych województwach – od 52,1 kg NPK do 132,0 kg na 1 ha UR.

Ceny nawozów mineralnych w grudniu 2001 r. wzrosły wobec grudnia 2000 r. średnio o około 9,5%, przy dużym zróżnicowaniu wzrostu cen poszczególnych rodzajów nawozów. Wzrost cen nawozów azoto-

wych (w relacji grudzień 2001 r. – grudzień 2000 r.) wyniósł 16,8% i niemal pięciokrotnie przekroczył wskaźnik inflacji (3,6%). Ceny pozostałych nawozów wzrosły o 5,1%.

Nastąpiło znaczne pogorszenie relacji cen produktów rolnych do cen nawozów mineralnych. W 2001 r. na zakup 1 kg NPK należało wydatkować równowartość 3,2 kg pszenicy, podczas gdy w 2000 r. 2,8 kg pszenicy. Poproszyła się relacja cen żyta do cen nawozów, a pogorszyła relacja do cen ziemniaków. W 2001 r. na zakup 1 kg NPK należało wydatkować równowartość 4,5 kg żyta i 7,0 kg ziemniaków, wobec odpowiednio 4,8 kg żyta i 4,9 kg ziemniaków w 2000 r.

Pod zbiory 2002 r. przewiduje się osiągnięcie poziomu zużycia nawozów mineralnych około 90 kg NPK na 1 ha UR, natomiast może nastąpić dalszy spadek zużycia nawozów wapniowych, ze względu na wysokie podwyżki ich cen oraz spadek dotacji budżetowych.

3. Podaż środków ochrony roślin w 2001 r. utrzymała się na poziomie z 2000 r. Wzrosła podaż środków z importu, zmniejszyła się natomiast z produkcji krajowej. Zużycie środków ochrony roślin w przeliczeniu na substancję biologicznie czynną wyniosło 0,62 kg na 1 ha gruntów ornych i sadów. W strukturze podaży w dalszym ciągu dominowały preparaty z grupy herbicydów (53,6%).

Ceny preparatów wzrosły średnio o ok. 2,5%, najbardziej insektycydów o ok. 4,0%. Zmiany cen produktów roślinnych oraz środków ochrony roślin w 2001 r. nie wpłynęły w sposób zasadniczy na zmianę ich wzajemnych relacji. Nieznacznie poprawiły się te relacje w uprawie buraków cukrowych.

Zabiegi ochrony roślin w 2001 r. wykonano na ok. 18,3 mln ha powierzchni, tj. o 3,0% większej niż w 2000 r. Dalszy znaczący postęp w stosunku do 2000 r. odnotowano w kompleksowej ochronie zbóż. W ochronie ziemniaków nieznacznie zwiększyła się powierzchnia zwalczania zarazy ziemniaka, zmniejszyła się natomiast powierzchnia na której

przeprowadzono zwalczanie stonki ziemniaczanej.

W 2002 r. przewiduje się zużycie środków ochrony roślin na poziomie roku 2001, tj. ok. 0,62 kg substancji biologicznie czynnej w przeliczeniu na 1 ha gruntów ornych i sadów.

4. Produkcja ciągników rolniczych (liczona w sztukach) w 2001 r. zmniejszyła się w porównaniu do 2000 r. średnio o około 3%. W podobnym wymiarze spadła też ich sprzedaż. Zwiększyła się produkcja i sprzedaż siewników zbożowych, kosiarek, przetrząsaczo-zgrabiarek, pras zbierających i parników węglowych. Obserwuje się zmianę struktury popytu na korzyść maszyn o wyższej wydajności. W strukturze sprzedaży fabrycznie nowych maszyn rolniczych w Polsce następuje powolny, lecz stały wzrost udziału maszyn importowanych z krajów zachodnich.

W 2001 r. ceny maszyn rolniczych wzrosły średnio o 8,2%, w stosunku do pszenicy podrożały średnio o 26%, a do mleka średnio o 11%. Proces wzrostu cen jest częściowo hamowany zwiększaniem się konkurencji producentów.

W 2002 r. należy oczekiwać utrzymania się niskiego poziomu produkcji i sprzedaży maszyn rolniczych, przy utrzymującej się tendencji niewielkiego wzrostu popytu na niektóre typy maszyn. Dynamika popytu na maszyny fabrycznie nowe będzie mniejsza, a mniej zamożni rolnicy będą kupować przede wszystkim sprzęt używany.

5. Popyt na usługi dla rolnictwa obniżył się w 2001 r., jak i w dwóch poprzednich latach. Wartość usług rolniczych i transportowych nabytych przez rolników indywidualnych w ubr. wyniosła około 1,7 mld zł., tj. o 2% niższą w cenach stałych niż w 2000 r. Szacunkowo popyt na usługi zmalał w latach 1999 i 2000 po około 2,5–3%. Spadek popytu wynikał z istotnego pogorszenia się sytuacji dochodowej i siły nabywczej rolników, w warunkach wieloletniego utrzymywania się niekorzystnych dla rolnictwa nożyc cen i pogłębiających się trudności ze zbytem produktów rolnych. W 2002 r.

można się spodziewać dalszego spadku popytu na usługi dla rolnictwa.

Nasila się konkurencja firm usługowych, działających w warunkach spadku popytu. Do blisko 20 tys. (w 2001 r.) wzrosła liczba zakładów usług maszynowych, transportowych, weterynaryjnych i hodowlanych (inseminacyjnych i oceny użyteczności zwierząt) – w 96% prywatnych, oferujących świadczenie usług rolnikom. Równocześnie utrzymuje się wielotysięczna nieformalna sieć usługowa rolników-usługodawców.

Ceny usług rolniczych i transportowych wzrosły średnio w 2001 r. o 7,1%, o 1,6 punktów procentowych powyżej średniorocznego wskaźnika inflacji. Najbardziej wzrosły ceny usług inseminacyjnych (o 14,7%), wskutek dużego obniżenia dotacji budżetowych do tych usług. Wysoki był też wzrost cen usług weterynaryjnych (o 9,2%), a stosunkowo niższy – transportowych (o 4,6%).

Usługi mechanizacyjne podrożały w 2001 r. w relacji do produktów roślinnych, podobnie usługi inseminacyjne w relacji do żywca wołowego i mleka, a także usługi weterynaryjne wobec żywca wołowego. Natomiast w relacji do mleka i żywca wieprzowego część usług weterynaryjnych zdrożała, a część staniała.

6. Zużycie paliw stałych w rolnictwie zmniejszyło się, w tym głównie węgla kamiennego. Najważniejszym paliwem stałym w rolnictwie pozostaje nadal węgiel. Szacuje się, że w 2001 r. zużycie węgla kamiennego zmniejszyło się o 0,9%, a w 2002 r. zmniejszy się o dalsze 0,9%. Zużycie paliw gazowych w rolnictwie polskim pozostaje na niskim poziomie. Stanowiło zaledwie 1,2% ogółu nakładów energii w polskim rolnictwie. Rośnie zużycie paliw ciekłych w rolnictwie; najbardziej (o 41%) wzrosło zużycie olejów opałowych, o 3,3% wzrosło zużycie benzyn silnikowych, spadło zużycie oleju napędowego (o 4,7%). Zużycie energii elektrycznej w rolnictwie było niższe i wiąże się bezpośrednio ze wzrostem ceny, co w warunkach dekonunktury w rolnictwie wymusza działania oszczędnościowe.

W 2001 r. ceny węgla kamiennego i energii elektrycznej rosły bardziej,

a oleju napędowego i etyliny – mniej dynamicznie od stopy inflacji. Dynamika wzrostu cen paliw ciekłych będzie w 2002 r. wyższa aniżeli w roku poprzednim. Wzrosła cena energii elektrycznej w związku ze zwiększeniem stopy podatku VAT.

Nośniki energii – rozpatrywane łącznie – podrożały w 2001 r. w relacji do pszenicy (o 22%) i mleka (o 7,6%), staniały natomiast o 6,5% w stosunku do żywca wieprzowego.

Zużycie paliw ciekłych w rolnictwie polskim będzie powoli rosło, wraz ze zwiększaniem poziomu produkcji i coraz większej dominacji środków mechanicznych w strukturze siły pociągowej. W 2002 r. można oczekiwać dalszego spadku zużycia paliw stałych w rolnictwie.

7. Zwiększyła się oferta materiału siewnego. Najbardziej wzrosła liczba odmian zbóż, oleistych i traw. Wzrost liczby zarejestrowanych odmian nastąpił głównie w wyniku rejestracji odmian zagranicznych (do 35%).

W roku gospodarczym 2000/01 podaż kwalifikowanych nasion była o 9,8% mniejsza niż w roku ubiegłym. Najbardziej zmniejszyła się produkcja nasion pszenżyta jarego, pszenicy jarej i żyta. Zwiększył się udział nasion zagranicznych odmian zbóż, największy był w jęczmieniu browarnym (39%). Wyraźnie spadła produkcja nasion roślin strączkowych i traw. Natomiast utrzymywała się tendencja wzrostowa w podaży nasion kukurydzy; ilość nasion zakwalifikowanych do sprzedaży wzrosła o 21,4%.

Powierzchnia plantacji nasiennej roślin rolniczych w 2001 r. zmniejszyła się do rekordowo niskiego poziomu 133,5 tys. ha. Zasiano o około 12% mniej zbóż, a także nasion roślin motylkowych i strączkowych. Powierzchnia plantacji nasiennej traw była o 8% mniejsza niż rok wcześniej. Z korzystnych zmian należy odnotować dalszy wyraźny wzrost powierzchni zasiewów kukurydzy (o 27,7%) i zahamowanie tendencji spadkowej w produkcji sadzeń. Sprzedaż nasion zbóż w 2001 r., w stosunku do roku poprzedniego, zmniejszyła się o prawie 5%. Szczególnie wy-

raźnie spadła sprzedaż nasion żyta (o 24,3%) i owsa (13,2%).

Utrzymuje się niski poziom udziału nasion kwalifikowanych w zasiewach. W 2001 r. średni udział kwalifikowanego materiału siewnego zbóż w produkcji wynosił 13,5%, a ziemniaków 1,7% – a to oznacza wymianę materiału siewnego co 7-8 i 60 lat.

Bilans handlu zagranicznego materiałem siewnym był niekorzystny. Import nasion zdecydowanie przewyższał eksport. Największą pozycję po stronie importu stanowiły nasiona kukurydzy, sadzeń, buraków cukrowych i traw. Wzrósł import traw gazonowych, a jednocześnie gwałtownie zmniejszył się eksport traw pastewnych. Największą pozycję eksportową stanowiły buraki pastewne, łubiny i pszenżyto.

Utrzymują się relatywnie niskie ceny materiału siewnego. Relacja cen nasion zbóż do średniej ceny pszenicy w 2001 r. wahała się od 135 do 179%. W 2001 r. wzrosły ceny nasion zbóż jarych, natomiast ceny sadzeń były niższe o około 30%. Ceny roślin strączkowych wzrosły o około 13%, ceny seradeli wzrosły nieznacznie; ceny motylkowych, koniczyny i lucerny, były niższe. Duże zainteresowanie uprawą kukurydzy sprzyjać będzie wzrostowi cen, jednak przy większej produkcji nasion zmiany powinny być niewielkie.

W 2001 r. ogólna liczba zarejestrowanych odmian warzyw wzrosła o blisko 10% i wyniosła 1304. Wzrósł udział zagranicznych odmian (do ponad 60%). Zdecydowanie pogorszył się bilans w handlu zagranicznym nasionami warzyw, ilość importowanych nasion wzrosła o 7%, a eksport zmalał o 15%.

8. Od stycznia 2002 r. obniżono oprocentowanie kredytów. Wysokość kredytu obrotowego na 1 ha użytków rolnych wynosi maksymalnie 371,90 zł. Oprocentowanie kredytu dla rolnictwa wynosi 4,80% w skali roku. Kredyty inwestycyjne można zaciągać w 12 liniach kredytowych, przy oprocentowaniu od 3,0% do 7,50% w skali roku. Rolnicy mogą zaciągać do 30 czerwca 2002 r. kredyty na likwidację skutków klęsk żywiołowych, o oprocentowaniu 3,0% w skali roku.

SUMMARY

---

1. In the year 2001 the market of agricultural inputs was under influence of deteriorating prosperity in agriculture. Deteriorating economic situation of agriculture resulted from unfavourable price scissors, which in consequence led to a systematic decline in the revenue on agricultural production. The increase in the prices of agricultural inputs and services was significantly higher than the prices of agricultural products. The index of prices scissors declined from 103,8 in the year 2000 to 98,1 in the year 2001.

Bad prosperity in agriculture was additionally deepened with stabilisation of the prices of majority agricultural prices while the prices of agricultural inputs kept strongly rising. Reflecting that, in spite of overall increase in total agricultural output, in the conditions limited possibilities of sale, financial revenue of the farms declined. The deterioration of economic situation led to decline in the demand for mainly fixed inputs and in a smaller extent current inputs. This finally hampered the investments in restructuring and modernisation, inevitable in the period of necessary adjustments of farming to the EU standards.

2. The use of mineral fertilizers under the 2001 crops increased by 5 kg and totalled 90,8 NPK/ha per 1 hectare of agricultural land. Contrary the use of lime (CaO) declined further to 94,2 kg NPK per 1 hectare of agricultural land. The use of mineral fertilizers in the private sector increased by 5,3 kg/ha while in the public sector it decline by 1,3 kg/ha. The decline in the use of lime in the public sector to 54,0 kg/ha resulted from lower subsidies paid to lime fertilizers. In spite of converging differences there is still a great degree of variability in the level of fertilizing in particular provinces – from 52,1 to 132,0 kg NPK/ha.

The prices of mineral fertilisers as compared to December 2000, in December 2001 increased in average by 9,5%, with a great degree of variation among particular fertilizers. The prices of nitrogen fertilizers increased by 16,8% (five times higher than the inflation rate – 3,6%), while the prices of other fertilizers increased by 5,1%.

The price relations of agricultural products to mineral fertilizers deteriorated. While in the year 2000 in order to buy 1 kg of NPK it was necessary to sell an equivalent of 2,8 kg wheat and 3,2 kg in the year 2001 the ratio increased of wheat per 1 kg of NPK. In case of rye the ratio improved, while deteriorated in case of potatoes. In the year 2001 it was necessary to sell 4,5 kg of rye and 7,0 kg of potatoes versus respectively 4,8 and 4,9 kg in the previous year.

The level of fertilizer use under the harvest of 2002 is expected to increase to 90 kg NPK/ha. Due to significant price rises and declining subsidies the use of lime is expected to decline further.

3. The supply of chemicals in the year 2001 reminded close to the level observed in the year 2000. The supply of imported chemicals increased while the supply of those domestically produced declined. The use of chemicals in terms of active ingredient totalled 0,62 kg per 1 hectare. The structure of supplies was still dominated by herbicides contributing 53,6%.

The prices of chemicals in the year 2001 increased in average by about 2,5%, including 4,0% in case of insecticides. The changes in the prices chemicals did not have an effect on their mutual relations. The price ratio chemicals / sugar beet slightly increased.

Chemical protection in the year 2001 was conducted over 18,3 mill ha, i. e. 3% higher than in the previous year. Significant improvement was observed as regards complex technologies of grain protection. Regarding potatoes the area of protection against phytophthora increased while the area of protection against potato beetle contracted.

The use of chemicals in the year 2002 is forecast to remind at the level observed in the year 2001, i. e. about 0,62 kg of active ingredient per 1 hectare.

4. The production and sales of agricultural tractors in the year 2001 declined in terms of volume by 3% as com-

pared to the previous year. On the other hand an increase was observed in case of the production and sales of cereal drills, grass choppers, side rakes, balers, and coal heaters. Certain changes in the structure demand in favour of more efficient machinery were observed. The share of imported machinery from Western countries in the structure of sales of brand new machinery is gradually increasing.

The machinery prices in the year 2001 increased in average by 8,2% but expressed in kg of wheat and milk increased by 26 and 11% respectively. The process of the prices growth is partially hampered by increasing competition of the producers.

The year 2002 is likely to bring a slight increase in demand for certain types of machinery, but the level of sales is likely to remind low. The dynamics of demand for brand new machinery will be lower and poorer farmers will keep buying mostly second hand machinery.

5. In the year 2002 the similarly to two proceeding years demand for agricultural services declined. The value of agricultural and transportation services purchased by individual farmers in the year 2001 totalled close to 1,7 bill PLN, i. e. 2% less than in the previous year. The decline in demand for agricultural services over the period of 1999-2000 declined by about 2,5-3,0%. Such decline resulted from increase in the prices of services observed for several years, decline in agricultural production and deteriorating financial situation of the farmers linked to unfavourable price scissors and problems with sales of agricultural products. The demand for agricultural services in the year 2002 is likely to decline further.

Due to decline in demand the competition between the providers of the services has strengthened. The number of the providers of machinery, transportation, veterinary and breeding (insemination and breeding animal assessment in 96% in private hands) services increased to almost 20 thousand. There are also many thousand farmers-contractors in informal service network.

The prices of agricultural services in the year 2001 increased in average by 7,1% (2,1 percentage point higher) as compared to the previous year. The highest increase concerned the prices of insemination (14,7%), which resulted from the abolishment of budget subsidies. High increase concerned also veterinary service prices (9,2%), while the price of transport services increased at a relatively low rate of 4,6%.

The prices of machinery services in relation to the prices of crop products increased. It was also observed in case of the prices of insemination and veterinary services versus beef and milk prices. On the other hand the veterinary services in part declined, in part increased versus the prices of pork.

6. The use of solid fuel in agriculture declined, particularly in case of pit-coal, which nevertheless remind the most important solid fuel here. The use of pit-coal in the year 2001 declined by 0,9% and in the year 2002 is forecast to decline further by the same proportion. The use of gas fuel in Polish agriculture still reminds at a low level (1,2% of total expenditure on energy). The use of liquid fuel keeps increasing. The highest increase concerned heating oil (41%), while the use of gasoline fuel increased by 3,3% and the use of diesel fuel declined by 4,7%. The electricity use declined, which was directly linked to the increase in its prices causing savings at a farm level.

The increase in the prices pit-coal and electricity exceeded the inflation rate, while the growth in the prices of gasoline and diesel fuel fell below the inflation rate. The dynamics of the prices of liquid fuel in the year 2002 will be higher than in the previous year. Due to increase in the VAT rate the prices of electricity will also increase.

The relative prices of energy carriers versus the prices of wheat and milk increased by respectively

22,0 and 7,6% and declined by 6,5% in relation to the prices of pork.

As the level of agricultural production increases along with the domination of mechanic production means in the structure of pulling power, the use of liquid fuel in agriculture is expected to grow. On the other hand the use of solid fuel in the year 2002 is expected to decline.

7. Trading offer of seed material has been systematically growing. The highest increase concerned the number of the varieties of cereals, grasses and oilseeds. The increase in the number of registered varieties resulted mainly from the implementation of foreign varieties (up to 35%).

The supply of certified seeds in the season of 2000/01 was lower by 9,8%. The lowest decline concerned the production of spring triticale, spring wheat and rye seed material. The contribution of foreign cereal varieties increased, the with the highest contribution in case of malting barley (39%). Seed production of legumes and grasses significantly declined. An upward tendency was observed in case of the supplies of corn (maize) seed material where the sales increased by 21,4%.

The area of seed material production in the year 2001 declined to the lowest level ever (133,5 thousand ha). The size of seed plantations of cereals and legumes declined by 12% and by 8% in case of grasses. On the other hand the increase in the size of seed plantation was observed in case of corn (27,7% maize). A downward trend in size of potato seed plantations has been hampered. The sales of certified seeds in the year 2001 declined by almost 5%. Particularly sharp decline concerned the sales of rye and oats seeds (by 23,4 and 13,2% respectively).

The share of certified seeds in overall sowings reminds at a low level and in the year 2001 amounted to 13,5% in case of cereals and 1,7% in

case of cereals, which means exchange of seed material every 7-8 years and 60 years respectively.

The balance of foreign trade in seeds reminds unfavourable. The imports of seeds significantly exceeded their exports. The largest position on import side were corn (maize) seeds followed by seed potatoes, sugar beet and grass seeds. The seeds of fodder beet, lupin and triticale were main exportables here. It has to be underlined that the exports of fodder grass seeds significantly increased.

The prices of certified seeds kept fluctuating at a relatively low level. The ratio of average grain seed prices to the price of wheat ranged between 135 and 179%. The prices of spring grain seeds in the year 2001 increase while the prices of potato seeds declined by 30%. The prices of legume seeds increased by about 13%, while the prices of clover and lucerne declined. Large interest in the production of corn (maize) will push the prices up but having increased seed production the changes should not be significant.

The number of registered vegetable varieties increased by almost 10% and reached 1304. The share of foreign varieties exceeded 60%. The balance of foreign trade in the vegetable seeds significantly deteriorated. The volume of imports increased by 7% while the exports declined by 15%.

8. Since January 2002 the interest rates charged on credits have been lowered. The upper limit for short-term credit per 1 ha of agricultural land is fixed at 371,9 PLN. The interest rates charged on agricultural credits amounts at 4,8% per annum. There are 12 lines concerning investment credit with interest rates varying from 3,0 to 7,5% per annum. The farmers can take disaster credits with interest rate of 3,0% per annum by 30 of June 2002.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Rynek pasz /11/ • kwiecień 2002,
2. Rynek mleka /22/ • kwiecień 2002,
3. Rynek ziemniaka /21/ • kwiecień 2002,
4. Rynek drobiu i jaj /21/ • maj 2002,
5. Rynek cukru /21/ • maj 2002,
6. Rynek mięsa /22/ • maj 2002,
7. Rynek zbóż /22/ • czerwiec 2002,
8. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /15/ • czerwiec 2002,
9. Rynek rzepaku /21/ • czerwiec 2002,
10. Rynek owoców i warzyw /20/ • lipiec 2002,
11. Rynek ziemi rolniczej /5/ • lipiec 2002,
12. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /22/ • październik 2002,
13. Popyt na żywność /3/ • grudzień 2002.

Prenumerata roczna Analizy (2 zeszyty) wynosi 32 zł.
Cena zeszytu: w edycji wiosennej – 15 zł, w edycji jesiennej – 17 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do
Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel. (0-prefiks-22) 826 50 31 wew. 685, faks 827 19 60
e-mail: ierigz@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
